

Пам'ятаймо
про
Україну!

VOL. XXVII. No. 97. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 23, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК. СЕРЕДА, 23-ГО ТРАВНЯ 1990 Ч 97 РІК XXVII

Не зважаючи на все — крокуймо вперед!

Рух за відродження в Україні УАПЦеркви став не тільки стихійним, але почав прибирати і стабільні форми. На сьогодні УАПЦерква в Україні очолює канонічно повноправна ієрархія в складі п'яти єпископів. Розпочали адміністративну діяльність єпархіяльні управління. Активною і творчою стає праця на громадсько-церковному віттинку. Ось уже понад рік діє Всеукраїнське Православне Братство ап. Андрія Первозванного. Тільки місяць тому відбувся установчий з'їзд українського православного жіноцтва, на якому покликані до життя і дії Всеукраїнське Православне Сестрицтво ім. рівноапостольної княгині Ольги. Розпочато заходи для об'єднання української православної молоді. Вже існують гуртки високошкільної молоді. Почав появлятися друком журнал „Наша Віра“, патроном якого є Всеукраїнське Православне Братство.

Нарешті, все тісніше стає контакт Проводу УАПЦеркви в Україні з ієрархією та провідниками і вірними УАПЦеркви у вільному світі, яка не тільки переохолола ідею українського православ'я, але й збагатила УАПЦеркву в діаспорі велими цінними духовними і культурними скарбами.

Все разом взяте не залишилось незауваженим недругами нашої святої Церкви, Церкви Київської. Москва скоро пригадала якою могутньою силою в минулому українського народу була рідна Православна Церква. А тому, не зволікаючи, почала мобілізувати всі сили видимі і невидимі, користуючись не раз з каригідних засобів, як, для прикладу, очорнювання окремих мучеників і страдників нашої Церкви, її єпископів і вірних.

На чолі своїх заходів, що мали б стримати теперішній стихійний рух за відродження УАПЦеркви в Україні, Москва постановила знехотувати передусім ставлення Вселенської Патріархатської Патріархії до подій за відродження УАПЦеркви в Україні. На підтвердження цього виставить загати хоч би аферу недавнього голови Комісії міжнародних зносин Вселенської Патріархії Митрополита Хризостома. Факт теперішнього „незацікавлення“ Вселенської Патріархії рухом за відродження УАПЦеркви в Україні підтвердила делегація Української Православної Церкви в Канаді (у складі Єпископа Юрія і о. д-р Степан Ярмусь), яка в березні цього року відвідала осідок Вселенської Патріархії на Фарари в Стамбулі. При кінці цих відвідин делегати зацікавились як же ставлення Вселенської Патріархії до руху за відродження УАПЦеркви тепер. Як ствердив це у розмові з нами о. д-р С. Ярмусь, делегація отримала таку відповідь: терен належить до засягу впливів (юрисдикції) Московської Патріархії.

Можже здаватися, що заіснувала ситуація, подібна до тієї, що і записано в анналах історії нашої нації й Церкви в 1686 році, коли нашу Церкву було продано в московську неволю. Не заперечу, до цього прямого передусім наш традиційний недруг — Москва, яка мобілізує проти нас і нашої Церкви всі і вся. Будьмо ж горді з цього, бо це свідчить, що відродження нашої Церкви святе і почесне діло.

Тож крокуймо далі вперед, крокуймо в тісному об'єднанні і зміцненні широю любов'ю!

Ваш у Христі

† Мстислав,
Митрополит

Травень 1990 р.

В УКРАЇНІ ДОЗВОЛИЛИ РЕЄСТРУВАТИ ГРОМАДИ УАПЦ

Київ. — Тут, у вівторок, 15-го травня, в газеті „Прапор Комунізму“ опубліковано роз'яснення ради у справах релігії при Раді Міністрів УРСР про те, що „порядок реєстрації релігійних громад у СРСР не вимагає від засновників релігійної громади заяви про їх бажання (чи небажання) підпорядковуватись певному релігійному центру“. Це питання вірні мають вирішувати на свій розсуд. Вони можуть обрати для себе той чи інший існуючий релігійний центр, створити новий або діяти незалежно від будь-якого релігійного центру.

Однак у поясненні наголошується про необхідність вирішувати ці питання демократичним шляхом, без тиску на громадян, не перет-

ворювати внутрішньоцерковну справу на справу політичну, не допускати загорення між представниками різних національностей.

В повідомленні сказано, що найбільше надходить листів із запитаннями, як від громадян, так і від рад на місцях. „Чи можна утворити Українську Автокефальну Православну Церкву?“ і відповідалось, що юридичних підстав для відмови немає, але, мовляв, існує інструкція, що робити це повинні не окремі громади чи діячі, а собори, з'їзди, які мають бути скликані „в установленому порядку, на підставі ст. 10 положення про релігійні об'єднання в Українській РСР“, яким повинні керуватися також і місцеві органи влади.

Опубліковано книжку Є. Сверстюка п.з. „Перебудова Вавилонської вежі“

Ньюарк, Н.Дж. — Цього року з бібліотеки Прологу і Видавництва „Сучасність“, ч. 190, з-під пера Євгена Сверстюка, у другому виданні, появилася 50-сторінкова брошура „Перебудова Вавилонської вежі“ (Чорнобильська притча). Техніч на редакція — Юрія Майв-ськ

Ця найновіша публікація — це філософський трактат відомого на Заході правозахисника, вченого психолога, літературного критика, довголітнього в'язня совєтської системи — Євгена Сверстюка — сьогодні діяча Руху та голови асоціації незалежної творчої інтелігенції. Метою авторської праці, — як про це пише сам Є. Сверстюк у „Слові до

читача“, — є відповідь на такі питання: „Куди йде людина без Бога? До чого привели тотальні експерименти ХХ віку над людиною, над природою, над усім, що несе в собі тайну творіння? Як уроки світової війни дають країна, яка явилася перед нами притчею під іменем „Чорнобиль“? Якій урожай віснубить зерна насильства і смерті посіяні в Україні за роки терору і геноциду?“

Брошуру цю — в ціні 2-ох дол. — можна набути у книгарні та Видавництві „Сучасність“, звернувшись на таку адресу: Sucasnist, Mr. Y. Smyk, 744 Broad Str., Suite 1116, Newark, N.J. 07102-3892.

Одеські судді почали „перебудовуватись“

Одеса. — Тут 20-го квітня працівники міліції, капітан Сергій Шайдур та лейтенант, привіще якого залишилось невідомим, вдерлися до приватного помешкання активіста Руху Едуарда Скульського о 8-й год. ранку, скрутили руки й доставили його до опорного пунк-

ту міліції на вулиці Челюскінців №30. Там капітан пред'явив Скульському про толок про адміністративне порушення, вимагав підписати, ображаючи Скульського та принижуючи його людську гідність. У протокол Скульського звинувачували у веденні передвиборчої агітації 17-го березня.

В той день повноважних представників одеського філософського товариства Всеволода Лисенка та Едуарда Скульського не допустили на виборчу дільницю №6/39 Одеси для проведення спостережень за другим туром голосування під час виборів до Верховної Ради України і до місцевих рад. На знак протесту Скульський наклеїв на картон посвідчення громадського представника, написав, що його не допущено на вибор-

(Закінчення на стор. 4)

ЗУСТРІЧ З ГОСТЯМИ З УКРАЇНИ

Нью Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка та Українсько-Американська Фундація Охорони Здоров'я влаштує в суботу, 26-го травня, зустріч з гостями з України, які говоримуть на тему: „Проблема народного здоров'я та допомога потерпілим у чорнобильській трагедії“. Доповідатимуть: онколог, проректор Львівського Медичного Інституту, голова Українського Фонду Милосердя та Здоров'я, народний депутат і член Президії крайової ради Руху проф. д-р Борис Білинський і Михайло Павловський, хірург, ректор Львівського Медичного Інституту.

Директор бібліотеки ім. В. Стефаніка у Львові, кандидат технічних наук, член Президії НТШ у Львові Михайло Лізанець говорить про бібліотеку НТШ у Львові та про загальний стан бібліотечарства на Україні. Зустріч відбудеться в домі НТШ 63 Четверта аве. між 9-ю і 10-ю аве. Початок о год. 5-й по полудні.

ФРОНТ СПАСІННЯ ВИГРАВ ВИБОРИ В РУМУНІЇ

Букарешт, Румунія. — Кореспондент газети „Нью Йорк Таймс“ Дейвід Байндер інформує у числі з 21-го травня, що перемогу у парламентських, перших демократичних виборах після усунення і страчення диктатора Ніколае Чаушеску, здобув Національний фронт спасіння, головні пости в якому займають колишні комуністи, які керували Румунією дотепер.

Ці перші після 50-років диктатури вибори відбувалися в атмосфері хаосу, але спокійно, піше згаданий кореспондент, хоч деякі політичні спостерігачі, румунські і західні, сподівалися загалом, а навіть зударів між поодинокими політичними групами, зокрема комуністами і антикомуністично наставленими організаціями, які домагалися закінчення комуністичного панування, а навіть заборони діяльності Комуністичної партії. Виглядає, що народ в загальному думав інакше. Дотеперішній президент, який займає цей пост від грудня минулого року, а раніше був високим комуністичним функціонером, Йон Ілієску, був переобраний на президента і за його кандидатуру голосувало 83 відсотки виборців. Фронт отримав в загальному 66 відсотків голосів і найбільше місць в Крайовій асамблеї і Сенаті, згідно з опінією західнонімецького інституту опитів „Інфас“.

Який офіційно був спостерігачем ходу виборів. Більшість опозиційних політичних партій здобули відносно мало голосів і опинилися тепер у зникаючій меншості в обидвох палатах. Така перемога фронту дає Й. Ілієску можливість формувати уряд згідно з його уподобанням.

Ще не всі голоси обраховані, а багато румунів не встигли віддати свого голосу і продовжували стояти в чергах навіть тоді, як закрили голосувачі будки. Урядові особи заявили, що точніші інформації про виследи перших виборів в Румунії будуть подані центральною виборчою комісією до загального відомого в половині цього тижня.

Політичні спостерігачі і кореспонденти, які слідували за ходом виборів кажуть, що демократичні партії, які за відносно коротким часом зуміли здобути перемогу, наприклад, в Польщі, Чехо-Словаччині, Мадярщині і Східній Німеччині, не здобули ґрунту під ногами в Румунії, може навіть через свою бездіяльність, або брак політичної візії і брак людей з політичною заправою. З цього скористали комуністи, які нібито тепер засуджують режим Чаушеску, але, не має правди діти, вони були співучасниками доконування ним злочинів над румунським народом.

УА Ветерани готуються до конвенції

Іст Гановер, Н.Дж. (А. Кейбіла). — 43-тя Крайова Конвенція Українсько-Американських Ветеранів (УА В) відбудеться тут в днях 15-го до 17-го червня, в готелі Рамада Інн, при шляху ч. 10-17-та Станція УАВ з Пассейку влаштує конвенцію. Сподіюється участі делегатів з різних станцій УАВ в Америці.

УАВ була заснована як крайова організація в 1948 році у Філадельфії. Членство в УАВ є відкрите для ветеранів американських збройних сил. П'ять ветеранів можуть створити Станцію УАВ в своїй околиці. Також існує Жіночий Від-

діл УАВ. В суботу, 16-го червня, відбудеться бенкет, під час якого буде записана нова Крайова Старшина УАВ. Головними промовцями під час бенкету будуть: конгресмен Дін Галло, підполковник Леонід Кондратюк (військовий історик) та стейтсмен сенатор Френсіс Мек Манімон. Представники різних ветеранських організацій та української громади запрошені взяти участь у бенкеті.

За дальніми інформаціями слід писати на адресу: Eugene Sagasz, 35 Maple Hill Rd., Clifton, N.J. 07013, tel.: (201) 778-7284.

У СВІТІ

ДОНАЛД ВУДС, БІЛИЙ журналіст і гострий противник апартеїду, життя якого було представлено у фільмі „Клич свободи“ планує повернутися до Південної Африки зі свого вигнання у Лондоні після того, як листовно отримав особисті запевнення безпеки, від президента Ф. В. де Клерка. Дейвід Брайленд, співробітник і приятель Д. Вудса, цитував наступні слова з листа Ф. В. де Клерка: „Я хочу вас повідомити, що немає жодних заборон супроти Д. Вудса, ані жодних обвинувачень. Все ж таки сподіюся, що Д. Вудс у майбутньому візьме до уваги дещо більш позитивну настанову до наших зусиль у справах переговорів щодо мирного полагодження“. У зв'язку з цим Д. Вудс заявив, що він хоче повернутися до Південної Африки якнайшорше.

ЩОБИ ВІДВЕРНУТИ УВАГУ совєтських громадян від зростаючих щоденних економічних проблем, президент Міхал Горбачов, у неділю, 20-го травня видав наказ Верховній Раді СРСР дозволити приватним особам будувати, купувати та продавати свої дома, на якій би будівлі стояло. Якщо ця вказівка М. Горбачова буде переведена в життя, то це буде зворотним кроком 70-літньої основної політики комунізму, що вся земля є власністю держави. Він також дав наказ створити приватний ринок житлового будівництва для виключного розгляду значної нестачі житлових приміщень в країні. Розглянувши це зарядження М. Горбачова деякі совєтські економісти попереджають, що це може змінити форму багатьох інших започаткованих змін в СРСР, котрі однак стали жертвою і захищаються економічною бюрократією, хронічними недостачами та сильним недовір'ям.

ЗГІДНО З ОПИСАМИ місцевих кореспондентів, емоційно незбалансований ізраїльський застрій сімох арабів і поранив ще додатково з десяток, чим спровокував дуже поширені бунти на окупованих землях західного берега ріки Йордан і в смузі Гази. Прем'єр-міністр Ішак Шамір заявив, що він є „дуже вражений таким жорстоким злочинством“ і звернувся до арабів на окупованих землях не дати себе спровокувати до посилення будь-яких жорстоких акцій-відплат з цього приводу. На зважаючи на це, палестинські провідники встановили загальний страйк на окупованих землях, а один з них голосно виявив свої побоювання, що це може спровокувати посилення палестинських заворушень. Розпочалося це кровопролиття в місцевості Рішон ле Зіон сім миль на південь від Тель Авіву, де 21-літній місцевий мешканець жид, озброєний автоматичним крісом і влягнений по-військово, підступив до групи палестинців і почав стріляти, вбиваючи сімох арабів і поранивши біля десяти.

ОБРАЗА ПРЕЗИДЕНТА СССР — КРИМІНАЛЬНА СПРАВА

Москва. — Верховна Рада СРСР затвердила 21-го травня законопроект про оборону чести президента, який був внесений на розгляд групою прихильників генерального секретаря ЦК КПСС і президента-диктатора Міхала Горбачова 12-го травня, тобто коротко після першотравневих святкувань під час яких дійшло було до антиурядових, антипартійних і антигорбачовських виступів багатоти-сячної маси демонстрантів, які змусили М. Горбачова, Його Політбюро і запрошених гостей, яким не випало залишатися на трибуні над мавзолеєм В. Леніна, покинути святкування. Коротко після цього сам М. Горбачов, Його найближчі прихильники і співробітники та контрольована Компартиєю преса, назвали демонстрантів „ребіліянтами“ і обвинуватили їх у злочинній діяльності та намаганні змобілізувати півмільйона ворохобників для штурмування Кремля і головної квартири КГБ, тобто приміщення Лубянки.

Спершу законопроект, внесений, як загальнозодгадуються, за особистою пропозицією М. Горбачова, викликав застереження в багатьох членів Верховної Ради, які kwestіювали чи часом президент СРСР зі спеціальними повноваженнями не перемагає струни, бажачи встановити кримінальний закон проти осіб, які тільки висловлюють свою думку голосно, відкрито, згідно з програмою перебудови і демократизації голошеної Горбачовим, особливо за кордоном дуже настирливо. Ніхто, очевидно, не сумнівався, що після коротких дебат законопроект буде прийнятий і стане

законом після підписання Його президентом.

Спостерігаючи за реакцією у Верховній Раді і в народі, кремлівські диктатори наказали дещо згаднати згаданий законопроект і він у новій редакції звучить так: особи, чи групи осіб, можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності і покарані тюремно, але тільки тоді, якщо образа президента СРСР була висловлена у неприличний спосіб. „Я не думаю, що прийнятий закон є небезпечним“, — заявив член Верховної Ради, інтерпретатор конституції Ігор Грязін з Естонії, який голосував особисто за прийняттям законопроекту. Верховна Рада, на думку Грязіна відкинула цей параграф у законопроекті, який давав би право прокурорам „розправлятися“ з кожним і з кожною групою осіб, які критично висловлюються про політику М. Горбачова. Верховна Рада прийняла такої цілий ряд постанов про платні для президента і президентської ради та інші привілеї якими користуються не від сьогодні кремлівські лідери. Деякі „парламентаристи“ критично поставилися до цих „підвишок“ в обличчя трагічного стану совєтської економіки.

Згідно з новим законом до відповідальності будуть притягнуті також засоби масової інформації, якщо вони помішуватимуть неправди і недоказані обвинувачення проти президента. Платня М. Горбачова від тепер становитиме 4,000 карбованців. Вийшовши на смертну президент СРСР отримуватиме 1,500 карбованців. З цим пов'язано також інші привілеї, які викликають гостру критику в суспільстві.

В АМЕРИЦІ

ІЗ ЗМЕНШЕННЯМ ЗАГРОЗИ з сторони Совєтського Союзу військові сили ЗСА почали вводити в життя деякі зміни. Летунство зосереджується на „гарячих місцях“ Третього світу та планує розширення своїх сил так, щоб в результаті потреби швидко та ефективно засягнути. Одночасно змінює свою стратегію армія, яка перетворилася у силу швидкої реакції, яка базується в основному на американському континенті, але здатна негайно засягнути до будь-якої точки світу. Критикуючи намагання армії та летунства за рахунок зменшення „сценарію“ знову робити далекоюсяжні плани, що власне є історичним завданням військових сил, прихильники різкого зменшення бюджету Пентагону впевнені у тому, що безпека неспокою в Європі минула. Але навіть якщо військові сили мають підстави на зосередженні своїх частин на Близькому Сході, Азії, Латинській Америці та Африці, як потенційних аренах конфліктів, їх бюджетні пропозиції викликають ший ряд питань. Відповіді на ці запитання визначають не тільки вигляд військових сил ЗСА в наступному десятилітті, але й розміри бюджету Пентагону.

В НЕДІЛЮ, 20-ГО ТРАВНЯ, космічний телескоп Габбл вперше відкрив своє гігантське око та після на Землю чіткі знімки віддалених зірок. Вчені були захоплені знімками, вказуючи на те, що вони вітричі ясніші, ніж передбачалося. Як уже повідомлялось, телескоп був внесений на орбіту космічним кораблем „Дискавері“ 25-го квітня, він знаходиться на віддалі 381 миль від поверхні Землі. Перша знімка зафіксувала скупчення зірок, які знаходяться на віддалі 1,260 світових років від Землі.

ДЕМОНСТРАЦІЇ НЕГРІВ в Брукліні не відступають. Після того, як Кіт Монделло був визнаний невинним у вбивстві Юсуфа Гокіна, наступного дня в суботу, 19-го травня, до Бенсонгірсту прибуло понад 500 негрів на чолі з своїм проповідником Елом Шарптомом. Поліція, передбачаючи занепокоєння негрів, підслена спеціальними частинами шільно оточила демонстрантів, які провели там марш протесту. Подібні демонстрації пройшли в суботу і неділю в багатьох інших частинах Брукліну. Не дивлячись на те, що ці негрівські демонстрації протесту проти рішення суду проходили у великому напруженні, поліції вдалося запобігти сутічкам. К. Монделло був визнаний винним у 12-ти другогорядних звинуваченнях, серед яких є такі, як: насильство, дискримінація та незаконне володіння зброєю. Як відомо, К. Монделло був провідником групи підлітків, які напали на чорного хлопця та вбили його. Тепер К. Монделло загрожує ув'язнення терміном від восьми до 24-ох років.

ДОРАДЧА КОМІСІЯ з питань суспільної політики, що працювала під керівництвом президента консервативної організації „Фундації „Герітедж“ Свідна Фелнера, висловила суттєві сумніви у доцільності існування „Радо Вільна Європа“, яку фінансує американська влада. У звіті комісії пропонується зменшення дублюваннях радіопередач „Радо Вільна Європа“ іншими американськими радіостанціями, або шльопати припинення її діяльності. Комісія запропонувала передати засоби і технічне обладнання „Радо Вільна Європа“ до розпорядження „Голосу Америки“. Рада крайової безпеки повинна висловити своє рішення відносно цього питання до кінця травня. „Радо Вільна Європа“ підлягає Раді міжнародного радіомовлення, а „Голос Америки“ Інформаційній агенції ЗСА. Голова Ради міжнародного радіомовлення дуже скептично віднісся до рішення комісії. Він заявив, що про закриття радіостанції ще дуже рано говорити тому, що вона користується великою популярністю серед слухачів, більшою, як „Голос Америки“.

НАРАДИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

ПЕРЕДАЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ ГУЧНОМОВЦІ

Київ. — Другий робочий день сесії Верховної Ради України 16-го травня розпочався під головуванням Миколи Гавриленка, заступника міністра геології СРСР. Він запропонував обговорити порядок денний.

Однак, депутат Роман Лубківський, перш ніж обговорювати порядок денний, висловив обурення в імені Демократичного Блоку тим, що сесія ігнорує вимоги численних виборців, які зібралися на площі перед приміщенням ВР і просять передавати через гучномовці на площу хід сесії. Голо вуючий якось зам'яв це питання, однак, невдовзі йому таки довелося повернутися до цього же раз. Події ж відбувалися за певним планом, а часом і неспредбачено. Так, депутат Микола Пороський виступив від свого власного імені, тобто не від групи депутатів, і запропонував, у зв'язку з переходом до політичного плюралізму, відмовитися від ідеологічного диктату, забрати з залу засідань статую Володимира Леніна. Шопрагда, робоча президія сесії навіть не ставила цієї пропозиції на голосування. Від Демократичного Блоку вранці 16-го травня, виступив депутат Сергій Головатий. Він запропонував такі питання до порядку денного: щодо захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи; проблеми розвитку села як пріоритетний напрям розвитку народного господарства України; звіт Президії ВР УССР та Ради Міністрів

про політичне й економічне становище України. Парт-апаратники хотіли ухвалити як основу проєкт порядку денного, що його підготував старий склад ПРВ. Демократичний Блок протестував проти такої процедури, а виміжачі, було оголошено, що секретаріат обрав своїм головою депутата Желібу.

Щодо порядку денного компромісовий варіант запропонував депутат Володимир Івашко. Зрядом пропозицій до порядку денного виступив народний депутат СРСР Юрій Шербак, відомий не лише як письменник, а й як керівник Асоціації „Зелений Світ“ і послідовний дослідник чорнобильської трагедії. Його пропозиції були: про доцільність впровадження президентської форми правління в Україні і підготувати всенародного голосування; у зв'язку з переходом на багатопартійну систему ухвалити відповідний закон; розглянути питання про наслідки чорнобильської трагедії; розглянути питання щодо сучасного стану економіки України; розглянути питання про виконання закону про мови в УССР; нести на розгляд питання ухвали закону про землю та місцеве самоврядування.

Депутат від Демократичного Блоку Павло Кислий обгрунтував необхідність повного суверенітету України. Певним дисонансом прозвучав виступ Митрополита Вінницького Саввіна, представника новонайменованої Українською Правос-

лавною Церквою південної філії Російської Православної Церкви. Дисонансом, бо в той час, коли відбувалося обговорення порядку денного, він виступив із звинуваченням в усіх смертних гріхах, як висловився Митрополит Саввін, „так званої Української Католицької Церкви“, а також нового демократичного керівництва західних областей України. Депутат Володимир Сметанін із Дніпропетровського запропонував доповнити апаратно створену роботу президії двома юристами — Олександром Ємцем і Сергієм Головатим. Робоча президія відкинула цю пропозицію. Однак, після перерви головував на сесії депутат Іван Плющ, голова київської Обласної ради народних депутатів. На цьому засіданні депутат із Харкова Табурянський запропонував повернутися до відкинутого питання про передавання саги на площу, де зібралося багато людей з різних областей України. Слід сказати, що присутність тих людей на площі перед будинком ВР багатьох апаратних депутатів дратувала настільки, що навіть були пропозиції викликати озброєний загін і розігнати людей з транспарантами, гаслами і петиціями до своїх депутатів. Головуючий, підтриманий консервативною частиною депутатів, не дав Турянському закінчити їхні заяви. Тоді на знак протесту депутати Демократичного Блоку підвелися і сказали,

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 10 Montross Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda (201) 434-0237 U.N.A. (201) 451-2200

Бюро УНУ у Вашингтоні (202) 347-8631 (факс) 347-8632
Subscription 1 year \$40.00 6 months \$22.00 3 months \$12.00
U.N.A. members 1 year \$15.00 Change of address \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Кожна акція викликає реакцію

Почавши від британського прем'єра Маргарет Тачер яких шість літ тому і скінчивши на колишньому президенті Річарді Ніксоні з-перед двох тижнів — усі хвалили Михайла Горбачова, як людину інтелегентну, з добрими товаришескими манерами, зручного політика, людину непересічної міри. Вартість громадсько-політичних і державних діячів виявляється на сумі їхніх діл. Прийшов Горбачов до влади з найпершою метою оздоровити хвору економіку. Розпочав відочищення Політбюро від своїх противників. Своїми гаслами гласності і перебудови облетів атмосферу, люди почали свободніше думати й говорити. У цьому безумовно його заслуга. Але ні він ані ніхто інший не міг передбачити ці велетенські труднощі, які зростають з роками його, Горбачова, урядування. Вибухла несподівано революція проти комунізму, яка забрала від імперії шість її сателітних держав, членів Варшавського пакту. Настали гострі суперечки всередині Компартії СРСР, в якій створилися три табори: противників будь-яких змін по лінії демократизації (Ігоря Лігачова, — прихильників якнайшвидшої демократизації (Борис Елцин) і лояльних супроти Горбачова рядових партійців за кулісами йде боротьба між військовою генерацією й цивільними інтелектуалами (Афанасєв й інші). Коли люди позбулися страху — почали вимагати того, що прагне сама природа людини: свободи. Найпідприємливіше анексована і найкоротше русифікована Литва перша рішила відірватися від Союзу з покликанням, на Ленінської конституції, що давала союзним країнам „самостійницькі" права „включно до відділення". Горбачов від самого початку, ще супроти Азербайджану й Вірменії та особливо супроти Прибалтики прийняв політику збройної сили, якою хотів здушити в корені ті свободолюбні рухи. В числі журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 21-го травня ц.р. є вістка, що Горбачов так боїться вибуху національних рухів, що створив окреме 150,000 — не військове з'єднання, підпорядковане безпосередньо йому, з призначенням — розганяти масові демонстрації у різних країнах, де почався відосередковий рух.

Вирінає сумнів: чи дійсно Михайл Горбачов талановитий політик, який вміє достосовувати свою тактику відповідно до ситуації?

В останніх місяцях виявилися яскраво дві риси вдачі й світогляду Горбачова: надмірна амбіція і фанатичне єдинонеділство. Особиста амбіція продуктувала йому придбати собі надзвичайні права й компетенції. Вони дозволяють йому, між іншим, проголошувати винятковий стан й висилати військо в будь-яку бунтарську частину Союзу. Але не в Горбачов, високоосвічена людина не розуміє, що наприкінці XX сторіччя не можна військовою силою й терором зберегти єдність такої величезної імперії, як СРСР, з її мозаїкою країн і народів — насильно поневолених.

Американський професор польського роду, Збігнев Бжезінський, колишній радник президента Джиммі Картера у справах Крайової безпеки, знаменитий знавець історії, культури і відносин в Євразії, проголосив був у минулому році теорію: єдина можливість зберегти формально єдність імперії — у перетворенні її на конфедерацію дійсно незалежних республік. Межі федерації й конфедерації дуже розтягні і можна різно розуміти їх. Бжезінський розумів дійсно, а не паперово, усамостійнення 16-ти складових частин СРСР. На довшу мету така конфедерація ледве чи втрималася би, бо поневолені народи знаходилися вже Московщину, однаково білу як червону, і прагнули нічим і ніким необмеженої свободи. Але це був би, мабуть довгий і мирний процес. Коли б Горбачов пішов по лінії поради Бжезінського — він повинен би йти назустріч свободолюбним національним рухам. Якби він касував був створений монструальний „парламент" із згори загарантованою там більшості російських комуністів, — погодився на державну верхівку із свободно обраними діячами і не втручався у справи Церкви, культури, власної господарки та господарсько-культурних зв'язків із Заходом, то не було би масових ворожих демонстрацій, не грозила би справжня громадянська війна. Але Горбачов вибрав шлях „сильної руки" — оперся на збройну силу, якою прагне зберегти „єдину неподільну".

Не треба бути пророком, щоб знати, що воно не вдасться, тому, що — як сказано вище — національні рухи — це не єдина проблема СРСР. Кожна акція породжує реакцію — це перший закон соціології. Переконався про це румунський Ніколае Чаушеску і болгарський Теодор Живков і східнонімецький Еріх Гонекер, не кажучи про сотні прикладів із всесвітньої історії. І переконається Горбачов. Він повів політику на дуже коротку мету, на дальшу мету — саможубу.

Польща перестала бути поліційною державою, має свого національного прем'єр-міністра. Дещо поліпшилося економіка. В крамницях появилось м'ясо, м'яса й виробили навіть легендарна ковбаса, але одночасно несподівано збільшилася злочинність в порівнянні з недавнім минулим. Кількість злочинів збільшилася на 28 відс. у порівнянні з минулим 1989 роком. Кількість злочинів дуже збільшилася в Румунії, Мадящині і взагалі у всіх воєнних братніх соціалістичних країнах. У Чехо-Словаччині проголошено амністію, випущено з'являється 20,000 в'язнів, які досить оригінально відслідкували звільнення-знищили двісті більших чеських міст.

Загалом думали, що з припиненням поліційної держави зменшиться кількість злочинів. Сталося навпаки, того не передбачили соціологи і демографи. Виявилось, що свободу люди розуміють різно. Для більшості свобода — це відсутність моральних законів, релігійних заборон Нагорної Проповіді. Люди почали менше боятися і тому роблять більше злочинів, бо несподівано гострого покарання.

Спортивні активісти в Україні на перехресті думок

Як і у всіх інших ділянках сучасного життя українського народу, спортивні активісти й самі спортовці опинилися на перехресті думок, щодо створення Національного Олімпійського Комітету України. Йдеться, очевидно, про двоєдність: національно свідомі спортовці, що прагнуть негайно створити НОК України та з другої сторони чужий, колонізаторський елемент і їхні безбратні місцеві слуги, що брутально намагаються затримати сталінсько-сусловсько-брежнєвські часи. Ці останні не шкодують сили для того щоб затримати спортових майстрів України на службі Росії, щоб вони не змогли стати панамі своєї долі. Саме з цих ворожих кіл виїшов недавній проєкт статуту так зв. Олімпійського Комітету України (цей крок був зроблений під великим натиском національно свідомих спортових кадрів), що був опублікований в офіційній пресі. Вже сама назва цього новотвору говорить, що це новий винахід окупанта який прагне ще раз обдурити, тепер вже тільки тих з хохляцького табору. З проєкту цього горе-статуту, ясно й недовозначно виходить, що цей ОКУ, фактично мав би завдання бути філією НОК ССР, так, як це є з КДПУ, комсомолом і усіх без винятку ділянках життя в Україні.

Якщо ОКУ має готувати спортсменів для збірної команди ССР, то це вже не комітет, а горіле страшило, — писав недавно в київській „Спортивній газеті" Е. Ракін з Києва. Цей же автор, далі зазначає, щоб створення повноцінного НОК України варті максимум зусиль. А „косметичний ремонт", системний же проєкт запропоновано, від самостійності й незалежності ОКУ нічого не залишає.

Опублікований проєкт статуту ОКУ обурив широку верству свідомих українських спортовців й спортових діячів та тренерів. Ось, що про нього написали в київській „Спортивній газеті" в числі з 17-го квітня 1990 року Р. Швед з міста Кам'янець-Подільський і В. Олійник з Львова. Уважно вивчивши запропонований проєкт Статуту, особливо статті першу і другу, розуміємо: це одна чергова апаратна гра для створення тепленьких місечок для деяких осіб. Чому складати проєкт мають нас за дурнів? Адже для проведення Олімпійського Дня України (а більше, як видно з проєкту, ОКУ займатися буде нічим), створювати організацію немає сенсу. Тому пропонуємо останній абзац другої статті сформулювати так: „...та іншими спортивними організаціями бере участь у підготовці спортсменів республіки до участі в Олімпійських іграх та відповідності їм спортивним критеріям, до складу „Олімпійської Збірної Команди України". Тільки „Спортивна газета" Е. Ракін з Києва. Цей же автор, далі зазначає, щоб створення повноцінного НОК України варті максимум зусиль. А „косметичний ремонт", системний же проєкт запропоновано, від самостійності й незалежності ОКУ нічого не залишає.

Опублікований проєкт статуту ОКУ обурив широку верству свідомих українських спортовців й спортових діячів та тренерів. Ось, що про нього написали в київській „Спортивній газеті" в числі з 17-го квітня 1990 року Р. Швед з міста Кам'янець-Подільський і В. Олійник з Львова. Уважно вивчивши запропонований проєкт Статуту, особливо статті першу і другу, розуміємо: це одна чергова апаратна гра для створення тепленьких місечок для деяких осіб. Чому складати проєкт мають нас за дурнів? Адже для проведення Олімпійського Дня України (а більше, як видно з проєкту, ОКУ займатися буде нічим), створювати організацію немає сенсу. Тому пропонуємо останній абзац другої статті сформулювати так: „...та іншими спортивними організаціями бере участь у підготовці спортсменів республіки до участі в Олімпійських іграх та відповідності їм спортивним критеріям, до складу „Олімпійської Збірної Команди України". Тільки „Спортивна газета" Е. Ракін з Києва. Цей же автор, далі зазначає, щоб створення повноцінного НОК України варті максимум зусиль. А „косметичний ремонт", системний же проєкт запропоновано, від самостійності й незалежності ОКУ нічого не залишає.

Опублікований проєкт статуту ОКУ обурив широку верству свідомих українських спортовців й спортових діячів та тренерів. Ось, що про нього написали в київській „Спортивній газеті" в числі з 17-го квітня 1990 року Р. Швед з міста Кам'янець-Подільський і В. Олійник з Львова. Уважно вивчивши запропонований проєкт Статуту, особливо статті першу і другу, розуміємо: це одна чергова апаратна гра для створення тепленьких місечок для деяких осіб. Чому складати проєкт мають нас за дурнів? Адже для проведення Олімпійського Дня України (а більше, як видно з проєкту, ОКУ займатися буде нічим), створювати організацію немає сенсу. Тому пропонуємо останній абзац другої статті сформулювати так: „...та іншими спортивними організаціями бере участь у підготовці спортсменів республіки до участі в Олімпійських іграх та відповідності їм спортивним критеріям, до складу „Олімпійської Збірної Команди України". Тільки „Спортивна газета" Е. Ракін з Києва. Цей же автор, далі зазначає, щоб створення повноцінного НОК України варті максимум зусиль. А „косметичний ремонт", системний же проєкт запропоновано, від самостійності й незалежності ОКУ нічого не залишає.

Михайло Кучер

НЕСПОДІВАНІЙ ЗРІСТ ЗЛОЧИННОСТІ В ПОЛЬЩІ

У Мадящині кількість злочинів збільшилася на 21 відс. у порівнянні з минулим роком. Соціологи і демографи мають уважити завдання вивчити такий феномен. До того треба додати релігію з її категоричними наказами Нагорної Проповіді. До того доходить економічний чинник. Монолітична держава під комуністичним контролем несподівано хутко розвалилася. Людина перестала боятися. Шлях до капіталізму виявився теж нелегким, постав великий зріст безробіття, нерівність у приходах і зарплатах. Людина, позбавлена контролю партії, опинилася без керівництва, без опіки держави, має виявити свою долю, а має сама собі ставити моральний бар'єр — можна і не можна.

Сьогодні в Польщі при кожній нагоді говориться про те у кого вкрадено авто, вкрадено вітрове скло, вкрадено з авто батарею, радіо, або й колеса, у кого сплюндровано помешкання. Люди з поспіхом вставляють грати на вікна (те саме в Америці), подвійні замки з приладами, які повідомляють про вламання в помешкання. Жителі дещо заможніших кварталів заправляють нічні патрулі, щоб стерегти авто і помешкання.

Омелян Твардовський

БАРИКАДИ НА ШЛЯХУ ДО СТВОРЕННЯ НОК УКРАЇНИ

ІІ. Її за цією умовою ОКУ буде потрібен, — закінчив Р. Швед. Ще більш промовистий статтейку в цьому ж числі „СГ" п.з. „Прийдіть до цих аббревіатур", написав львів'янин В. Олійник. Після порушення справи спортивного видання російською мовою в Запоріжжі, Олійник звернувся своєю увагою на проєкт Статуту ОКУ. Він писав: „...прочитав я „СГ" проєкт („так званого" писати не буду, бо так пишуть, коли скрегзуть зубами, а я пишу з болем у серці) статуту Олімпійського комітету України. „Чухайніш, чухайніш", — сказав би Остап Вишня. І не соромно хлопці, га? НОК, СРСР і ОК УРСР. Прийдіть до цих аббревіатур. У Союзі є одна нація, яку представляє Національний олімпійський комітет, а Україна безнаціональна, або манкуртська, то вже й пишеш — МОК УРСР. І ви кличете розвинути якийсь олімпійський рух, щоб не рухатися далі СРСР? Кому такий рух потрібний? В той час як „Львів спортивний", „Спортивна арена" (нові спортивні газети у Львові, зам. О.Т.) борються за створення справжнього Національного олімпійського комітету України, такого, як мають порядні держави, члени ООН, „Спортивна газета" друкує маріонетковий статут. Боляче так читати. Коли не хочете, щоб ваша газета

втралила популярність на Заході України, не друкуйте так, дуже прошу! Гонимі (за що статтю), якщо належить, перерахуйте дітям Народичів (жертвам Чорнобиля зам. О.Т.), — закінчив автор.

Цитовані й тисячі подібних листів, що їх не публікують в пресі, свідчать про безкомпромісову боротьбу українського спортивного суспільства за належне право України мати свій Національний олімпійський комітет та виступати на Олімпійських іграх — самостійно. Поки що, цей шлях до заповідної мети поза високими бар'єрами окупанта, пробудили українського національного спорту, привнегли долати ще й „бар'єрки", що їх підкладають управліювані місцеві хохла. Сотні років поневолень, то не жарт, за цей довгий час „старші брати" не сиділи тишком, а радше вміло й брутально продукували яничарів. До таких можемо зарахувати не мало спортовців, тренерів й спортових діячів в Україні і між ними колишнього майстра спорту учасника Римської Олімпіади, підсучасну пору спорту журналіста — Л. Радченко. Ця вихованка сталінської доби бере активну участь в дискусії про олімпійські справи в Україні і особливо про ОКУ.

В одній із статей в київській „Спортивній газеті" з 24-го квітня 1990 року, під наголовком „Там усі мої друзі", Л. Радченко між іншим написала: „...Я уроджена киянка, я навіть дитиною, під час евакуації, героїчного епосу XII століття. Сьогодні „Слово о полку Ігоревім", видане 1950 року в Філадельфії у ЗСА за редакцією Святослава Гордієвського і з ілюстраціями Якова Гніздовського — це бібліографічний раритет, на жаль, мало знааний в Україні.

Ілюстрації Гніздовського до „Слова о полку Ігоревім" вводять в іншу ланку його творчості, яка побіт станковою графікою, відігравала передову роль — це оформлення ним книжок у загальному, а зокрема букви, якої він був великим майстром і ентузіастом. Тут знову Гніздовський був чистим естетичним і каліграфічним початком. Він мав намір запроєктувати новий, сучасніший український шрифт, передовим його формою друківського примінення до творчого життя. Хоч йому не вдалося виконати свій задум у формальному значенні, він оформив велику кількість різноманітних книжок і без його творчого вкладу тяжко собі уявити книжку культуру української діаспори. Він казав, що оформив так багато книжок і зробив стільки обкладинок, що часто не певний чи ця, або інша книжка оформлена ним, чи його емітатором. Лише для прикладу згадаймо оформлені ним повісті Віктора Домонтовича-Петрова „Доктор Серафікус" і „Без ґрунту" та місячник літератури, мистецтва і критики „Арка", що виходив у Мюнхені у 1946-1947 роках і якого Гніздовський був мистецьким редактором. Його дереворізи оформили англійське видання поема Джона Кітса, Самуела Тейлора Куїлджа, Томаса Гарді, Роберта Фроста та інших. У 1978 році вишла ілюстрована вибраними дереворізами Гніздовського збірка поема Івана Драча в англійському перекладі за редакцією відомого американського поета Стенлі Куніца.

Мистецька творчість Гніздовського була двоюкою — поряд з графікою він займався малюванням. Його ранній живопис був суворим академічним і багато в дечому нагадував брейгелівський гротесковий реалізм. З багатоглибини композицій вирізнялися „Бездомні", або „Скитальці", як їх ще називали. Вона отримала широкий розголос завдяки своєму історично-супільному і документальному значенню. Був це не єдиний показний твір, що розказував про прохід епопею українських біженців перед кінцем жорстокої війни і після неї. Поруч багатоглибини композицій вразила своєю драматичністю картина Гніздовського „Смерть" із співзвучними сюжетними елементами картин „За завісою життя"

За нового уряду Мазовецького залишилось яких 20,000. Люди не признаються, що служили в міліції, а зменшена кількість службовців не може дати людям належну охорону. Мокотов це частина Варшави, має 200,000 населення і тільки одно патрульне поліційне авто вночі. Варшава має 5 відс. населення країни і 16 відс. злочинів. Чому так? За комуністичного режиму міліція і місцеве КГБ звертали головну увагу на боротьбу з дисидентством, на вивчення спеціальних відділів для боротьби з демонстраціями. Міліція ніколи не навчилася способу нормального провадження слідства. За комуністичного режиму тортурами вимушували признатися до злочину, навіть до такого, якого не було.

Тут також грає роль алкоголь. Алкоголізм у Польщі визнано більш небезпечним як наркоманія. 80 відс. гвалтувань і збройних грабунків зроблено в п'яному стані. Проституції у середніх і вищих школах Польщі залишається також тяжким спадком після комуністичного режиму. Студенти літом спокійно заробляють проституцією на наважання в майбутньому році.

Саме у квітні, відбулися у ЗСА різні доповіді, конференції і святкування по цілій Америці люди відзначували чим демонстрації, присвячені опіці чи охороні людської батьківщини, нашої Землі, та її оточення, щоб таким чином змусити урядові чинники та всіх мешканців нашої планети до оздоровлюючих заходів нашої „Землі". Не всі вчені чи державні мужі стовідсотково погоджуються із твердженнями чи оздоровлюючими пропозиціями демонструючих громадян та різних товариств „Зелених", проте ця акція змушує урядові кола та мешканців нашої „Землі" почати думати, про її оздоровлення. На жаль, у нас зовсім інша проблема. Чотири роки тому навістило Україну й наш народ велике екологічне нещастя, а це вибух атомового реактора в Чорнобилі, нещасливий наслідок якого український народ буде терпіти довго, яких 150 до 200 років.

Дня 26-го квітня 1986 року після півночі о год. 1-й і 23 хвилини наступив вибух у четвертому реакторі великої атомової станції у Чорнобилі, приблизно шість миль від районного містечка Чорнобиль (коло 6,000 населення), та 18 миль від міста Прип'яті, місця заселення робітників і їх родин (біля 25,000 мешканців). Після першого вибуху летіли до висоти 800-1,000 метрів вгору цементові блоки з будови, та графітові плити з реактора з температурою понад 2,000 ступенів Фаренгайта, а 3 секунди пізніше другий вибух густої хмари страшних та смертельних радіаційних елементів, що з висоти біля

відомого київського символіста 1920-их років Юхима Михайліва. У згаданому вже журналі „Арка" Гніздовський ще показав літературну і публіцистичну сторону свого таланту — у ньому він опублікував ряд есеїв на мистецькі теми — про загадку мистецтва-предтечі Ель Грека, про свого улюбленого малюра Пітера Брейгеля — старшого, про український гротеск з діямими персонажами Доном Санчо Пансою і його паном лицарем з Манчі. 1967 року його публіцистичний дорібок був включений у невелику книжечку „Гніздовський: малюнки, графіка, кераміка, статті".

З Мюнхену 1949 року Гніздовський емігрував до ЗСА і почав працювати ризиком в англійськомовному видавництві Брайан ед Вігелов у Сент Полі, штаті Мінесота. Здавалось б, що на цьому закінчиться пригодницька епопея Гніздовського і почнеться нормальне життя, потоплене у щоденних достатках. Однак знову неочікуваний випадок змінив хід подій.

Одного дня в Сент Полі, коли Гніздовський спокійно пив каву в одній із затішних каварень міста, позз столик проходила жінка, з торбинкою якої випала картонка паперу. Чемний, як завжди, Гніздовський підняв картонку і віддав незнайомій. Виявилось, що картонка була заявою на участь у груповій виставі Мінеапольського Інституту Мистецтва. Незнайомка, дізнавшись, що Гніздовський, як і вона, — мистець, а до того новоприбулий з Європи і незнайомлений з місцевим ладом, порадилася, як влаштувати свої праці на виставку. Гніздовський з радістю використав пораду незнайомки. Незабаром довідався, що його дереворіз, виконаний ще 1944 роком, отримав другу нагороду і що Мінеапольський Інститут Мистецтва бажає купити експонат до своєї постійної колекції, а головне, що жорі очолював куратор естампів Метрополітального Музею Мистецтва в Нью Йорку. За декілька тижнів Гніздовський дістав ще одну нагороду, тим разом за олійну картину на виставі Мінеапольського стейтвого ярмарку, де головою жорі був відомий американський мистець японського походження Ясуо Куноші. Підбадьорений таким несподіваним успіхом і новими зв'язками, Гніздовський кинув заробіткову працю у видавництві й переїхав у Нью Йорк з відважним рішенням стати незалежним мистцем.

Продовження буде.

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!

Д-р мед. Роман Осінчук

Проблеми екології та катастрофа в Чорнобилі

ІІ.

Зроджується питання, що екологічні проблеми мусять народи розв'язувати у світовому масштабі, бо вони мають глобальний характер. І, мабуть, в умовах того глобального нещастя чи загрози для життя людини настає світовий мир та людське поєднання. Може тоді вистіти й загине московський імперіалізм, і всі народи звернуть всю свою увагу на шукання здорових засобів до життя, зачнуть плекати природу та шадити всякі життєві ресурси. Щоб не забруджувати здорового повітря може застосувати енергію продуктовану сонцем, чи вітром, а на місці далеко від землі, побудують фабричні об'єкти. І так можна фантазувати чи пророкувати хоч, мабуть, й такі можливості при теперішньому розвитку науки існують. Сьогодні ми знаємо більше про місяць як в половині XV сторіччя знав про свій шлях Колумбус, а проте він доплив до Америки.

Саме у квітні, відбулися у ЗСА різні доповіді, конференції і святкування по цілій Америці люди відзначували чим демонстрації, присвячені опіці чи охороні людської батьківщини, нашої Землі, та її оточення, щоб таким чином змусити урядові чинники та всіх мешканців нашої планети до оздоровлюючих заходів нашої „Землі". Не всі вчені чи державні мужі стовідсотково погоджуються із твердженнями чи оздоровлюючими пропозиціями демонструючих громадян та різних товариств „Зелених", проте ця акція змушує урядові кола та мешканців нашої „Землі" почати думати, про її оздоровлення. На жаль, у нас зовсім інша проблема. Чотири роки тому навістило Україну й наш народ велике екологічне нещастя, а це вибух атомового реактора в Чорнобилі, нещасливий наслідок якого український народ буде терпіти довго, яких 150 до 200 років.

Дня 26-го квітня 1986 року після півночі о год. 1-й і 23 хвилини наступив вибух у четвертому реакторі великої атомової станції у Чорнобилі, приблизно шість миль від районного містечка Чорнобиль (коло 6,000 населення), та 18 миль від міста Прип'яті, місця заселення робітників і їх родин (біля 25,000 мешканців). Після першого вибуху летіли до висоти 800-1,000 метрів вгору цементові блоки з будови, та графітові плити з реактора з температурою понад 2,000 ступенів Фаренгайта, а 3 секунди пізніше другий вибух густої хмари страшних та смертельних радіаційних елементів, що з висоти біля

Бо чи ж можна зрозуміти та спокійно сприймати це, що саме в такому грізному положенні йшли приготування та святкування у Києві першого травня, що замість тримати шкільну молодь у помешканнях із замкненими вікнами в часі нагромадження в повітрі радіаційних елементів та чекати кілька днів поки вони осядуть, то молодь мусіла маршувати на вулицях Києва та збивати ще більшу куряву в повітрі та дихати нею. І на це спокійно дивилися провідні люди партії та уряду України й на це спокійно теж дивилися „гласний" генсек Горбачов.

Зрештою проблема чорнобильської катастрофи та її наслідків для народу України та її довкілля була оточена мовчанкою урядовими чинниками так у Москві, як теж у Києві, до чого признався одверто в 1989 році при своїй дімисії міністер здоров'я України Романенко.

Закінчення буде.

Богдан Певний

ПРО Я. ГНІЗДОВСЬКОГО І ЙОГО ПОВОРОТ В УКРАЇНУ

ІІ.

На кінець війни Гніздовський опинився у Західній Німеччині, у Мюнхені, де зібралось досить велике скупчення українських мистців. Там була відновлена Українська Спілка Образотворчих Мистців, заснована раніше у Львові. Гніздовський відразу звернувся на себе увагу своїми дереворізами завдяки наголосові на якості — лаконічності чистоті технічного виконання, рідкісного після війни явища, коли доводилося жити і працювати у невідрадних обставинах перехідного стану, і коли боротьба за фізичне існування забирала усе силу. Але навіть і тепер працю і витривалість — прикмети, якими не може похвалитися багато мистців, а саме ці прикмети Гніздовський ставив навіть вище таланту.

Перебуваючи в Німеччині та шукаючи за вигодами граверської майстерності Гніздовський, самозрозуміло, звернувся до класичної німецької Відродження, особливо до Альбрехта Дюрера і його учителя Мартіна Шонгауера, сліди впливів яких сильно помітні на його дереворізах плодотворного 1944 року. Сам Гніздовський погоджувався, що Дюрерів „Малі страсті" та „Великі страсті" він вважав годі, як і пізніше, вершиною графічного мистецтва, до якої, можливо, лише близьке східне мистецтво, маючи на увазі традиційну китайську і новітню японську графіку. Пізніше Гніздовський мав можливість наблизитися до східного мистецтва і навіть побувати в Японії.

В основному Гніздовський волів спиратися на свій європейський досвід і тільки тоді, коли виникла потреба відповідної інтерпретації, звернувся до мініатюр „Радзівілівського літопису", ілюструючи дереворізами ювілейні видання „Слова о полку Ігоревім", і то мотивуючись радше сюжетом, який задля пошуку автентичності вимагав виконання під старину. В наслідок Гніздовський здійснив цикл особливо вдалих дереворізімініатюр, які належать до кращих ілюстрацій цього

героїчного епосу XII століття. Сьогодні „Слово о полку Ігоревім", видане 1950 року в Філадельфії у ЗСА за редакцією Святослава Гордієвського і з ілюстраціями Якова Гніздовського — це бібліографічний раритет, на жаль, мало знааний в Україні.

Ілюстрації Гніздовського до „Слова о полку Ігоревім" вводять в іншу ланку його творчості, яка побіт станковою графікою, відігравала передову роль — це оформлення ним книжок у загальному, а зокрема букви, якої він був великим майстром і ентузіастом. Тут знову Гніздовський був чистим естетичним і каліграфічним початком. Він мав намір запроєктувати новий, сучасніший український шрифт, передовим його формою друківського примінення до творчого життя. Хоч йому не вдалося виконати свій задум у формальному значенні, він оформив велику кількість різноманітних книжок і без його творчого вкладу тяжко собі уявити книжку культуру української діаспори. Він казав, що оформив так багато книжок і зробив стільки обкладинок, що часто не певний чи ця, або інша книжка оформлена ним, чи його емітатором. Лише для прикладу згадаймо оформлені ним повісті Віктора Домонтовича-Петрова „Доктор Серафікус" і „Без ґрунту" та місячник літератури, мистецтва і критики „Арка", що виходив у Мюнхені у 1946-1947 роках і якого Гніздовський був мистецьким редактором. Його дереворізи оформили англійське видання поема Джона Кітса, Самуела Тейлора Куїлджа, Томаса Гарді, Роберта Фроста та інших. У 1978 році вишла ілюстрована вибраними дереворізами Гніздовського збірка поема Івана Драча в англійському перекладі за редакцією відомого американського поета Стенлі Куніца.

Мистецька творчість Гніздовського була двоюкою — поряд з графікою він займався малюванням. Його ранній живопис був суворим академічним і багато в дечому нагадував брейгелівський гротесковий реалізм. З багатоглибини композицій вирізнялися „Бездомні", або „Скитальці", як їх ще називали. Вона отримала широкий розголос завдяки своєму історично-супільному і документальному значенню. Був це не єдиний показний твір, що розказував про прохід епопею українських біженців перед кінцем жорстокої війни і після неї. Поруч багатоглибини композицій вразила своєю драматичністю картина Гніздовського „Смерть" із співз

Новостворена школа Українознавства
при Українському Освітньо-Культурному
Центрі у Філадельфії

НАША УКРАЇНЬСЬКА „РІДНА ШКОЛА“

пошукує

Директора школи
Заступника Директора школи
Секретаря школи
Учителів

Номінації та зголошення зацікавлених кандидатів приймаються до 6-го червня ц. р. Просимо звертатися до
ОРЕСТА БОРИСА, секретаря Управи, на адресу:
Mr. Orest Borys, R.D. 3, Box 437, Fleetwood, Pa. 19522,
або телефонувати на число (215) 944-0542

We have in stock a new book

by Roman Dublan:

“THE TRUTH ABOUT THE LIE”

SOVIET SPORTS REALITY

Published by the New Pathway Publishers, Toronto, 1986, printed by
Harmony Press, pages 110. Price \$12.50.

Mr. Dublan has followed and researched sports in the Soviet Union for
nearly four decades and had good insight about machinations, about what is
going on in there, about athletes themselves, their mentalities, attitudes and
aspirations.

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

New Jersey residents add 6% sales tax.

Українці Сан Сіті в Арізоні на допомогу дітям Чорнобиля

Вже двічі Український Товариський Клуб переслав чеки, тим разом на суму 700 дол., на фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. Члени клубу влаштували в дні 27-го і 28-го квітня розпродаж одягу, та різних предметів домашнього вжитку з великим успіхом.

Хоча українська громада в обох Сан Сіті невелика, все таки з посватою і зрозумінням шляхетної цілі вложила багато трудів у підготовку розпродажу. Про потребу допомогти дітям Чорнобиля поміщено інформації в місцевій пресі, переведено збірку предметів подарованих нашими членами (понад 500

предметів), оцінено їх та в гаражі і їзди розложено їх для продажу. Покупці, переважно неукраїнці, при закупі були поінформовані про чорнобильську катастрофу та її наслідки в Україні.

Доцільно підкреслити, що більшість членів клубу — це вже друге, а то й третє покоління американців українського походження.

Разом з попередньою пересилкою чека на суму 300 дол., Український Товариський Клуб зложив 1,000 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

В. Децик

Комітет Побудови і Опіки Пам'ятника Відомим і Невідомим Борцям ОУН-УПА-УГВР

на українському католицькому цвинтарі
св. Духа в Гемптонбургу, Н. Й.
повідомляє, що

в неділю, 10-го червня 1990 р.

після спільного молення біля головного пам'ятника буде

ОРГАНІЗОВАНИЙ ПОХІД ДО ПАМ'ЯТНИКА ВІДОМИМ І НЕВІДОМИМ БОРЦЯМ ОУН-УПА-УГВР

де буде відслужена

ПАНАХИДА

в сорокову річницю смерті

ген.-хор. Романа Шухевича — Тараса
Чупринки та усіх відомих і Невідомих
Борців за волю України.

Панахиду відслужить Преосвященний Владика

Кир Василь Лостен

в сослуженні Отця Духовних.

Збірка біля головного пам'ятника о год. 1:30 по пол.
До участі просимо представників комбатантських, молодечих, громадських, суспільно-політичних організацій зі своїми прапорами та вінками, в українське громадянство до численної участі.

ЕКЗЕКУТИВА КОМІТЕТУ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА УСПІХИ зроблені в Москві в справі роззброєння, президент Джордж Буш заявив, що він все ще має „велику кількість“ спірних питань до погодження з президентом М. Горбачовим, коли вони зустрінуться у Вашингтоні. Президент Буш сказав, що хоче говорити з М. Горбачовим про регіональні непорозуміння, як Афганістан і Куба, при тому заявляючи, „ми маємо багато непорозуміння, що їх треба конкретно обговорити і якнайкраще погодити“. Як приклад він вказав на проблему Європи після об'єднання обидвох Німеччин.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ОПОЗИЦІЮ зі сторони ЗСА та Ізраїля, країни-члени Світової організації здоров'я минулого тижня прийняли компромісову постанову посилити програму прямої допомоги палестинцям на окупованих Ізраїлем територіях. Програма допомоги, яку схвалено на минулорічному засіданні вже почала діяти з початком цього року. До розпорядимості на 1990-91 рік є бюджет в сумі 18 міль. дол., з якого можна черпати фонди на кадри та устаткування медичних інституцій на окупованих територіях.

В пам'яті нашої Сестри

св. п. Ольги Калини,

яка померла на самий Великдень 15-го квітня ц. р. в Нью-Йорку, жертвуючи на КОШТИ ЛІКУВАННЯ ПОШКОДЖЕНИХ РАДІАЦІЄЮ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ЧОРНОБІЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ 200 дол., а Покійній Олі дай Господи Вічний спокій.

Брат МИРОН, братова ЯРОСЛАВА ПАВЛОВИ

В глибокому смутку ділимося з Родиною і Приятелями, що в четвер, 17-го травня 1990 р. з волі Всевисьного відійшов від нас наш Дорогий МУЖ і ТАТО

бл. п. д-р меценат

МИРОН КОМАР

уроджений в Амстердамі, Н. Й.

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 20-го травня 1990 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Tebbutt, Albany, N.Y. ПОХОРОН — понеділок, 21-го травня 1990 р. о год. 9:30 рано в похоронному заведенні, а відтак о год. 10-й ранку ВІДПРАВИ в українській католицькій церкві св. Миколая, Watervliet, N.Y. У вівторок, 22-го травня 1990 р. о год. 11-й рано Тіліні Останки будуть перевезені на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибіта родина:

дружина — МАРІЯКА

сини — МАРКО і МИХАСЬ

брат — HARRY з родиною в Каліфорнії

сестринка — КАТРУСЯ

близька і дальша Родина в Україні, Америці і Канаді

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ

нашої Найдорожчої
МАМИ і БАБЦІ

бл. п.

МАРІЇ БЕРЕЗИ

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

буде відслужена

в церкві св. Юра в Нью-Йорку

в понеділок, 4-го червня 1990 року

о год. 10-й ранку

Прошу згадати в той день Покійну у своїх молитвах.

Син РОМАН з Родиною

В Сороковий день СМЕРТІ

нашої Найдорожчої
МАМИ, БАБЦІ і ПРАБАБЦІ

бл. п.

ОЛЬГИ СОСЕНКО

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в середу, 30-го травня 1990 р. о год. 9-й ранку

в українській католицькій церкві

св. Юра в Нью-Йорку.

Про згадку в молитвах просить Рідню, Приятелів і Знайомих

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою,
що дня 6-го травня 1990 року
відійшла у Вічність

бл. п.

ОЛЕНА (ГАЛЯ) з КОРЖИНСЬКИХ КУНИНСЬКА

Похоронена в Joliet, Ill

Заряд Оселі СУМ-А запрошує Вас на

під час 31-го ЗЛЕТУ ЮНАЦТВА

ЗАБАВУ

Субота, 26-го травня 1990 р. Початок забави: 9-та год. веч.

Телефон Оселі: (914) 647-7230

Грає Оркестра „ТЕМПО“

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІАРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на ПАТРІАРШІЙ ФОНД зложили:

II-90

по 5.00 дол. — Софія Веремечко, Миколу Свідерський, Ярослав Лапка, Юлія Галайдида, Володимир Маркевич, родина Завада;
4.00 дол. — Микола Косович.

Збірка замість квітів на могилу бл. п. Ольги Томашівської в Кергонсконі, Н. Й., зложили:

55.00 дол. — інж. Євген С. Яворський;
25.00 дол. — д-р Р. С. Барановський;
по 20.00 дол. — Д. Хухра, Галина Хамула;
по 10.00 дол. — Михайло Баран, Михайло Бігун, Роман І. Равлюк, Лідія Яців.

Збірки Українського Патріархального Товариства, Відділ в Баффало, Н. Й., переслав Зенон Боднарський, реф. Патріаршого Фонду, у пам'яті бл. п. Ярослава Занькова, зложили:
по 50.00 дол. — родина Заньків, Роман і Роман мол. Конотонський;
по 20.00 дол. — Ярослава Турянська, Корнелій і Малина Дзюба, Любомир і Софія Гомоляк, М. І. М. Зелик;
по 10.00 дол. — Данка Завадська, Михайло Грубек, Оксана Бережницька, Люба Цюлько, Зенон Коновка, Михайло і Текла Мочерник, Андрій і Ольга Кілко;
5.00 дол. — Марія Добрикевич;

в 1990 р. зложили

25.00 дол. — Юлія і Ірина Косовські;
по 10.00 дол. — Михайло Гнатів, Осипа Денка, Дмитро й Ева Ганущак.

Листа ч. 105 — Укр. Патріархальне Товариство, Відділ в Норт-Порті, ФЛ — збірка замість квітів на могилу бл. п. д-ра Миколи Барусевича — переслав Роман Романишин (голова), зложили

по 25.00 дол. — Михайло Курилик, д-р Ірена Гребеняк;
по 20.00 дол. — Р. О. Равлюк, Марія Кордуба, Надія Іванчук, Марія Юзик, Леся Арвін;
15.00 дол. — Марія Стефанішин;
по 10.00 дол. — Р. О. Коваль, Віра Фінковант.

Д-р Микола Барусевич був довголітнім представником Товариства Св. Софія в Кергонсконі, Н. Й., займався організованим доповіддю, імпрез та збірок на Патріарший Фонд. Його стійкість і відданість ідеї Патріархату УКЦ та Особі Блаженнішого Патріарха Йосифа, в найбільше тяжкий для нашої Церкви час, заслуговує на призначення і подяку. З відходом у вічність д-ра Миколи Барусевича Товариство Св. Софія втратило ревного та заслуженого працівника. Високоповажаний Дружині Софії з родиною та Сестрі д-р Надії Барусевич, ЧСВВ — складаємо вислови глибокого співчуття

Листа ч. 108 — Коліда у Філадельфії, ПА — збирав інж. Юліан Головач, зложили

по 50.00 дол. — Богдан і Зореслава Мисько, Іван і Софія Дзіндзюра, Дмитро й Анна Фісяк, Юліан і Олена Головач, Володимир і Катерина Березак;
по 25.00 дол. — Роман і Тетяна Левчицькі, Віра Пак;
по 20.00 дол. — Анна Ткач, Тоні й Анастасія Фрагніто, Богдан і Стефа Макухи, Наталія Карпюк, Василь Петрів;
15.00 дол. — Віра Пак.

Збірки на Патріарший Фонд за листопад і грудень 1989 р. в Дітроїті, МІ, — збирав Микола Кунинський, в пам'яті бл. п. Романа Татарського, зложили:

30.00 дол. — В. Лисий;

200.00 дол. — Марія Овчаренко (на допомогу дітям Укр. Кат. Церкви в Україні);
по 100.00 дол. — Іванна Назаревич, Сильвестер Костик, д-р Володимир Кліш, Іван і Анастасія Пиртко, Маріан і Ірена Гавур (на висилку релігійної літератури на Україну);
по 50.00 дол. — Т. І. Л. Степмак, о. Ярослав Шуст (звернення гонимих), Ярослав і Дарія Оатин (у пам'яті бл. п. мгра Григорія Якименка і Миколу Пінковського);
по 25.00 дол. — Омелья і Юлія Урбанські, Олена Костюк, д-р Іван Кіндрат, Станіслав Берегуля (у пам'яті бл. п. Ольги Томашівської), Юлія Вертипорох (у пам'яті бл. п. Василя Паліжа);
по 20.00 дол. — Миколу Бучак, Софія Теслюк.

Листа ч. 095 — Коліда в Нью-Бранзвіку, Н. Дж. — збирав Тамара Панкевич, зложили:

120.00 дол. — П-во Дибайли;
по 20.00 дол. — Порфірій і Тамара Панкевич, о. Павло і Віра Лабінські, Оля Городецька, Василь Хомут, Іван Головинський, П. І. М. Стойко, Богдан Котис;
по 10.00 дол. — Дмитро і Леся Демедюк, Дарія Оріховська, Д. Гера, Михайло Хомут;
по 5.00 дол. — Марія Слободан, Іван Яцишин, В. І. Л. Старух, Любомир Ратич.

385.00 дол. — Збірка під час похорону бл. п. Василя Паліжа в Дітроїті, МІ, переслала дружина Олена Паліж.

Листа ч. 096 — Коліда в Спрінг Сіті, ПА — збирав Теодор Федішин, зложили

по 20.00 дол. — Теодор Федішин, Стефан Мартиняк;
10.00 дол. — Іван Вітик;
5.00 дол. — Михайло Гайдейчук.

Листа ч. 088 — Коліда в Брістоль, ПА — збирав Марія Флюнт, зложили:

100.00 дол. — Юрій Флюнт;
75.00 дол. — Теодор і Марія Флюнт;
25.00 дол. — Михайло і Соня Шулак;
20.00 дол. — М. Головач;
по 10.00 дол. — Анна Головач, родина Остапик, Микола Головач, Христа Гігінс, Родина Стуц, Миколу Дзіндзюра, Давид і Леся Горюк, Дмитро Лунило, Ніна Ленко, Родина Дідич;
по 5.00 дол. — Роман Головач, Ірена Вітик, Родина Мазурик

Листа ч. 089 і 090 — Коліда в Левіттоні і Трентоні, Н. Дж. — збирав Іван Головач.

Листа ч. 089 — зложили:

50.00 дол. — Іван і Софія Головач;
по 25.00 дол. — Дарія Кузик, Люба Мрилоцька, Оля Дубик, Марта Мельник, Родина Гулай, Родина Сендзік;
по 20.00 дол. — Михайло Бойчук, Родина Маціканич, Ігор Сенік, Емілія Панасюк, д-р Зіновій і Володимир Гіль, родина Обаранець;
15.00 дол. — Родина Онишківч;
по 10.00 дол. — Богдан Пасичник, д-р Кошалай, Зенон Федорович, Марія Савула, родина Сенкович, Михайло Матійч, родина Яскір, родина Осадца, Іван Бігун, Юстіна Надріа, Василь Головач, Василь Кошалай, Орест Коланія, родина Гліс, Марія Касян, родина Гулаповських, родина Гурчин, Іван Гривовський;
по 5.00 дол. — Стефан Шихевич, родина Зрада, родина Микитин.

Листа ч. 090 — зложили:

по 25.00 дол. — Роман і Леся Городиский, Галина Костюк, Орест Сенік;
по 20.00 дол. — Михайло і Марія Глушак, Ольга Надріа, родина Лашин;
17.00 дол. — Роман Кузик;
по 10.00 дол. — Макар Коланія, родина Дзаман, родина Возняк, Володимир Литвин, родина Гуль, Іван Гафткович, родина Станішевський, Михайло Ласик;

Андрій, Ільківська Анастасія, Ільківський Дмитро і Олександр, Конотопський Роман, Костишин Володимир, Кулик Олександр і Рут, Курляк Михайло і Марія, Куса Родіа, Левчик Микола і Дарія, д-р Макогон Михайло і Мирослава, Мандзі Михайло і Текла, Мороз Ігор і Христина, інж. Олексій Євген і Світлана, інж. Олексій Григорій, Паславський Микола і Тетяна, Слободанський Ярослав і Ангеліна, Сивенький Василь і Марія, Ткач Іван і Марія, Топольницька Богдана, Юрків Текла, Якубовська Ольга.

По 20 дол. — Бандрицький Еміль, Бараніцький Дмитро і Доросел, Беднарський Йосиф і Франя, Бейгер Василь і Ольга, Ващак Станіслав і Софія, Вішка Антон і Анастасія, Гайнес Роберт і Зірка, Ганицький Володимир і Анна, Головатий Любомир і Софія, Горганюк Степан і Ольга, Данило Михайло і Франя, Ільківський Михайло, Каспир Роман, Кладочний Михайло, Ковалик Петро, Косовський Юліан і Ірина, Кравчук Іван, Крулицький Андрій, Кучер Анастасія, Литвин Ярослав, Мандзі Софія, Марк Еміль і Віра, Марчиха Олександр, інж. Мороз Богдан і Катерина, Мозик Михайло і Миськів Михайло, Миськів Тетяна, Новадлий Василь і Марія, Остапчук Микита і Василіна, Папуга Кароліна, Парашин Антоніна, Паславська Розалія, інж. Пашковський Богдан і Марія, Погаратний Микола і Ірина, Сакевич Неоніла, інж. Салдін Михайло і Оксана, Самоотка Миколу, Скубіш Василь, Триняк Василь, Хомин Олена, Федик Роман і Віра, Чолик Володимир, Шарван Василь і Марія, Шевчук Іван, Школьнік Іван.

По 15 дол. — Батюк Роман, Гаидук Іван і Катерина, Герге Марія, Іскало Роман, Маланя Марія, Мосичук Зіновій, Пастух Йосиф і Євгенія, Процик Даша, Тиховська Кекілія, Ширій Іван і Анна.

По 10 дол. — Бобечук Павло, Бумбар Марія, Васильківський Ігнатій і Катерина, Ващурак Михайло, Воичак Андрій і Анастасія, Ганущак Дмитро і Ева, Гнатів Михайло, Гах Михайло, Грега Олександра, Денка Осипа, Екарт Геральд, Заньків Ярослав і Анна, Заньків Мирослава, Значко Катерина, Іванчик Олена, Коман Іван, Катри Михайло, Кордубель Іван і Анна, Кошак Богдан і Кочут Йосиф, Кудеревич Микола і Надія, Кульчицький Іван, Лиськевич Михайло, Мандзі Петро, Маланя Богдан, Матвійшин Іван, Мочерник Михайло і Текла, Музичка Володимир, Нагнибда Семен, Нестерук Миколу, Нижник Павло, Осадців Володимир і Стефанія, Петрович Михайло, Піхачек Марія, Петуца Степан, Придотта Анна, Прутава Магдаліна, Реугла Василь, Романишин Євген, Савула Михайло, Сташків Михайло, Хома Петро, Фарма Микола, Фолізок Василь, Швець Параска, Щербак Юрій, Шишка Степан і Слава, інж. Шуровський Роман і Стефанія, Грубля Михайло, Ливчицький Василь.

По 5 дол. — Артимович Анна, Вітрик Антоніна, Ганипек Йосиф, Гришунь Ольга, Добрикевич Марія, Коман Семен, Коломон Марія, Коновка Зенон і Олександра, Масло Іван, Паньків Марія, Петришин Андрій, Плотича Пилип і Марія, Попадин Ольга, Троян Марія.
по 3 дол. — Дергак Євгенія, Мітріна Надія.

Збірки на Патріарший Фонд (Баффало, Н. Й.)
Оксана Бережницька, Онуфрій Білогорський, Зенон Боднарський, Надія Блендоніа, Станіслав Ващак, Степан Душенко, Андрій Кілко, Олександра Кулик, Михайло Курляк, Михайло Мохнач, Михайло Миськів, Тетяна Миськів, Тетяна Паславська, Микола Паславський, Андрій Петришин, Євген Романишин.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріаршого Фонду — складає щирі подяку усім вельмишановним жертводавцям і збіркошам.
Всі дані на Патріарший Фонд Товариства Свята Софія можна віддати під подяку IRS No. 23-7380645.
Всі чеки просимо виписувати на

St. Sophia Religious Association

— Patriarchal Fund

та пересилати на адресу

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, PA 19117

HOUSE OF SPICES

4605 N. 6th Street ■ Philadelphia, Pa. 19140
(215) 455-6870

WE CARRY ALL 220 V APPLIANCES
PAL, SECAM, & NTSC, VCR'S, CAMCORDERS, TV'S, STEREO'S, ETC.
National Panasonic M7 — PAL/Secam video camera
Toshiba & Sharp PAL/Secam VCR's
Sharp, Sony, Panasonic 110/220 Volt Double cassette stereo's
JVC, Sony, Grundig multistandard TV's
Casio, Yamaha keyboards — by order

CALL FOR THE LOWEST PRICES IN PHILA., NEW YORK, or ANYWHERE
WE SHIP BY UPS — C.O.D. CASH

WE CONVERT VIDEOTAPES FROM SECAM TO NTSC & NTSC TO SECAM

о. Андрій М. Фр.-Чирівський:

НА ТРИЗУБІ ХРЕСТ

БОГОСЛОВСЬКІ ТА ПІРІЧНІ ПОЕЗІЯ І ПРОЗА

Видання Асоціації Дітяч Української Культури (АДУК), Нью-Йорк, 1989, друком Комп'ютерінт Корпорейшен, Кліфтон, стор. 72. Ціна 5.00 дол.

Можна набувати в книгарні Свобода.

Вже появилася книга

A THOUSAND YEARS OF CHRISTIANITY IN UKRAINE

„Тисяча років ХРИСТИАНСТВА НА УКРАЇНІ“
(англійською мовою)

Хронологія Християнства на Україні від 1-го століття до 1988 року. Великий формат, багато фотографій і ілюстрацій (такі ж кольорові), тверда обкладинка, люксусовий папір. Видання Сполоскипу і Краєвого Комітету Тисячоліття Християнства на Україні у США, 1988, Балтимор, стор. 312, ціна 50.00 дол.

Набувати у книгарні Свободи

СВОБОДА BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стеуну Нью-Джерсі обов'язково додати до цінки 6% ставового податку

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий“
— Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судово-правова справа в якій по-топано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками“
Професор Віллем Вагенар, автор книжки „Розпознаючи Івана: Наукова праця з легальної психології“. Вид. Гарвардського Університету
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде підвищений на шибениці Аїхмана, то прийдє день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного“
— Патрик Бюкенан
4. „На мою думку ця справа смердить. Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янюка і поведінку Відділу спеціальних інвестицій (ОСІ) в нашій країні“
— Конгресмен Джимс Трафікант (демократ, Огайо). „Конгресовий рекорд“ з 20-го червня 1989 р.
5. Вирок, що історія не забуде справу Дем'янюка, так як не забула „справу Дрейфуса“
— Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми досягли багато. За свою подвійну віддачу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхотного примари, яка триває вже понад двадцять літ.

Просимо вислати пожертви на

John Demjanjuk Defense Fund

P.O. Box 92819

Cleveland, Ohio 44192

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТАМ ЧОРНОБИЛЯ

звертається до УКРАЇНЦІВ в ДІАСПОРІ припинити грошові пожертви на закуп і перевезення в Україну пшениці, харчів, одягу тощо для хворих дітей від надмірної радіації в Україні

Моя пожертва _____ дол.
Чек виписувати на Children of Chernobyl Relief Fund

Ім'я і прізвище _____

Адреса _____

Пожертви просимо вислати на адреси

Children of Chernobyl Relief Fund or Rukh Fund
c/o Ukrainian National Ass'n
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

або
Children of Chernobyl Relief Fund or Rukh Fund
272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078

УПРАВА ФОНДУ ДОПОМОГИ ДІТАМ ЧОРНОБИЛЯ
Проф. Тарас Гунчак, голова

Українська громада відзначила посади Байонну

Василь Вінтонів (зліва) і Мирон Солонюк вручають нагороду-признання Денисові О. Коллінсу.

Українська громада Байонну, Н. Дж., з ініціативи Українського Народного Дому нагородила спеціальною нагородою-признанням Байонну Дениса П. Коллінса.

В Меріт школі на прийнятті, що його влаштувала демократична організація „Нью Фронтіер“ 28-го квітня посади рішав більше не кандидувати. Впродовж 16-ти років українська громада в Байонні в його особі знаходила доброго приятеля та відданого зверхника для добра української справи. Саме за його вироку, підтримку та приязнь Управа УНДому вирішила винагородити посади Д. Коллінса цією наго-

родою.

Плякетку вручили Василь Вінтонів, голова УНДому і інспектор при департаменті здоров'я, та Мирон Солонюк, голова Ради директорів УНДому і податковий інспектор міста. На плякетці вписано: „Українська громада Байонну нагороджує Дениса П. Коллінса, посади Байонну, цією нагородою за його активну підтримку та приязнь до українсько-американської громади Байонну. Щастя Вам Боже, Многая літа, 1990.“

В. Вінтонів сказав, що не є важливим до якої партії належать наші приятелі в уряді. Раз вони нас підтримують, то треба їм висловити нашу вдячність.

Наради...

(Закінчення зі стор. 1)

що не сядають, доки їхню заяву не буде вислухано. Стоячий протест тривав хвилин 10-15 і домоглися, щоб переглосувати ще раз питання про трансляцію сесії на вулицю.

На підтримку вимог населення виступив — для багатьох дуже несподівано — депутат Володимир Івашко який підтримав вимогу озвучити площу перед ВР. Його підтримав депутат Ємеш. Повторним голосуванням ухвалили поставити гучночухи на площі, а біля самого будинку зробити низьку огорожу замість міліцейського кордону. Незабаром, коли пристави з цим трохи вляглися, сесія перейшла до обговорення порядку денного. Депутат Лесь Танюк запропонував обговорити можливість передачі газети „Правда України“ Верховній Раді УРСР. Депутат Іван Драч запропонував внести до порядку денного питання про обставини голоду в Україні 1932-33 років.

Ділова частина ранкового засідання третього дня сесії Верховної Ради УРСР розпочалася звітним рапортом Мандатної комісії, з яким виступив її голова О.Рибко. Доповідь була традиційна і мала на меті засвідчити про благополучність виборів. Проте під час дебату депутатів у виступах висловили невдоволення формальним підходом Мандатної комісії до перевірки численних скарг про різні порушення під час виборів. Мандатна комісія, зауважили депутати, пішла проторованим шляхом, використала переважно матеріал Центриборком, а саме перевірку сигналів з місць не займалася. Чимало критичних зауважень висловили й окремі члени комісії: С. Волковський, П. Мовчан, В. Ігнатенко.

Одеські...

(Закінчення зі стор. 1)

чу дільницю і почав пікетування біля входу до виборчої дільниці.

На вимогу голови дільничної виборчої комісії Анатолія Андруша, директора книжкової фабрики, Скульський був затриманий капітаном міліції Г. Вишнім та працівником Центрального БВС м. Одеси лейтенантом Мартиненком і, з застосуванням фізичної сили, доставлений у міліційне відділення. Там заступник начальника підполковник Громовий ударив Скульського і пообіцяв: „Скоро будемо вам, сукам, стреляти з пістолетів в задній кінець“.

Капітан Шаймур, допровадивши Скульського в міліційне відділення 20-го квітня, знову повернувся до помешкання Скульського і, погрожуючи дружині, відібрав у неї паспорт чоловіка. Потім Скульського відвезли до суду, де в годині 10:30

Досить обґрунтованим був виступ депутата О. Ємця про несправедливі дії Центриборком, який відмовився від реєстрації деяких кандидатів. Інші депутати — В. Скальський, О. Остапенко, І. Грицай — назвали такі звинувачення опонентів вдуманими й запропонували затвердити рапорт Мандатної комісії. Після спалаху політичної боротьби рапорт Мандатної комісії все ж таки затвердили більшістю голосів і підтвердили повноваження всіх 449 депутатів.

Другий спалах бурхливих дискусій виник під час обговорення порядку денного сесії. В результаті цього дня до порядку денного все ж були включені питання про суверенітет України, про невідкладні заходи для захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи, про пріоритетний розвиток села тощо.

Проте обрання комітету конституційного нагляду було відкладено на майбутнє як і утворення комітету народної контролю. Засідання мало закінчитися в годині 6-й вечора, але залишалося неоновбгованими ще кілька питань. Головуючий І. Плосх зробив кілька наполегливих спроб проголосувати усі їх загалом, однак депутати з цим не погодились.

В цей час спалахнула третя гостра дискусія. Депутат В. Стадницький повідомив про зауваження громадян України в численних телефонічних дзвінках та телеграмах, при чому він, від імені виборців, почав звинувачувати поіменно деяких депутатів від Демократичного Блоку, які нібито розчарували своїх виборців. На знак протесту всі депутати, які представляють Демократичний Блок, встали з місць. Зчинився гамір. Після цього Стадницький далі говорити заборонили.

Вечором передавали по українській телебаченні хід наради без скорочень.

суддя Петровський почав слухання справи.

Скульський вимагав, щоб йому дали змогу взяти адвоката й викликати свідків, тому суд відклали до години 4:30 по полудні. В годині 5:40 суддя переніс розгляд справи на 27-го квітня, а потім на 4-го травня, далі на 7-го і 8-го травня. Під час розгляду 8-го травня суддя Петровський заборонив присутнім робити магнітофонний запис судового процесу. Після опитування свідків Скульського було виправдане за відсутністю в його діях адміністративних порушень.

На підставі клопотання Скульського, суддя Петровський розглядає можливість винесення окремої постанови щодо дій виборчої комісії та працівників міліції.

Це перший випадок в Одесі, коли суд прийняв адміністративну справу проти „неформалів“, нашіс удар місцевим україноцерам.

Від найдавніших часів гагілки були в нашого народу виявом радості. Виводять їх дівчата під церквою в день Христового Воскресіння як символ любові, надії та перемоги добра над злом. Поедання співу з хоромовими і танками пригадують пробудження весни і людських почувань. Тут проявляється краса і мудрість, що ніколи не проминає. Молодь, переживаючи разом з нами, має милі спомини, поглиблює українську свідомість на користь Церкви, школи й організації.

Злука з Христовим Воскресінням будить в них любов, непохитну віру, пошану до предків і культури. Молодь з захопленням звільняє цей день. Зала під церквою Матері Божої в Миссісага, коло Торонто, була переповнена. Дівочий хор „Леванда“ при співучасті молодіжних ансамблів успішно і з любов'ю вшану-

Вияв взаємної любови у традиційних гагілках

вали присутніх виступами і своєю поведінкою. Бабуні, дідуся і діти хотіли насолоджуватися гагілками, заїняли передні місця. Вони з задоволенням сприймали кожну пісню з різноманітною тематикою, відповідними вправами і ритмом. Гагілки особливо тепер, на чужині, стали ніби народним фестивалем у всій своїй красі і притягують українську молоддь.

Всі стародавні звичаї є творчістю народу. В них є його духовні скарби, а коли передаємо їх нашої молоді, передаємо їй українську духовність. Всі присутні мали чим любовуватися. І ось дівчата, взявшись за руки двома рядами, заспівали „Ходить жучок по ялині, а жучиха по долині“. Діти переходили по мості збудованому з рук дівчат. Відтак

пісня „Вино, вино вінець“ оживила дітей і молоддь. Вона разом співали, вили і розвивали вінець.

Личка дітей раділи, що можуть зі старшими брати участь в забаві. Присутні нагороджували їх гучними оплесками. Пані з управи хору угощали всіх напінками, кавою, соками і смачною перекускою. Це був правдивий святочний настрій в одній великій святочній родині.

Наша молоддь, організована під проводом маестра В. Кардаша, взяла на себе цей великий обов'язок продовжувати і плекати наші традиції, а тим заохочувати всю нашу молоддь і дітей до спільної праці. І перед нами великий обов'язок пам'ятати про виховання нашої дівчини, особливо з приходом нової еміграції, як і ми

Гагілки в Торонто

Барикади...

(Закінчення зі стор. 2)

відчувала, що то є любов до малой батьківщини. Але потім, саме через спорт, стала вважати батьківщиною весь Союз. Ми виступали в Прибалтиці, в Середній Азії, в Білорусії, в Грузії. Всюди хтось із команди (збірної СССР) виявляв владу і показував іншим свою малу батьківщину з особливою любов'ю. Засвідчую, — далі писала Радченко, — що збірна СРСР — чудова школа дружби народів. Не пам'ятаю жодного випадку, щоб в команді виникла бодай одна сварка через національне питання“.

Ось який яскравий доказ упадку національної гідності, глибоко закоріненого русофільства цієї, все таки талановитої жінки. Писати про це поштучно „дружби“ в збірній команді СРСР та ніби гармонію між спортсменами різних національностей, виглядає смішно й несерйозно. Адже Радченко бачить на власні очі, що ці її колишні друзі з Литви, Латвії, Естонії, Грузії й інших республік, відвернули від цієї дружби при першій нагоді. Час би й Л. Радченко, врешті зійти із сценарію свого човна і хоч би наприкінці своєї творчої кар'єри прислужитися для рідного народу для своєї Батьківщини-України. Іскра надії, що так станеться, уявляється нам, коли вчиталися в її слова наприкінці цієї статті. „Час не минає, а летить із шаленою швидкістю. Ось уже й наші народні депутати все частіше згадують про потребу передитися союзні договори між республіками і центром. Створити інші основи співробітництва. Розширити політичну самостійність республік. У який саме спосіб це буде зроблено — побачимо. І відповідно змінюватимуться форма, сфера впливу та міжнародний статус нашого спорту. Так ОК України, проект статуту якого запропоновано для обговорення, — початкова форма на шляху до дальшого розвитку самостійності“.

Вони потребують нашої підтримки

Як бачимо, процеси національного відродження в Україні, нарешті захопили й спорт. Національно свідомі спортсмени з кожним днем збільшуються набирають сили й безкомпро-

місово змагають до створення справжнього Національного олімпійського комітету України та участі збірних команд України в міжнародних змаганнях, у тому числі в Олімпійських іграх. Першим більшим кроком до цього, був факт створення 12-го березня 1990 року у Львові Української Спортової Асоціації, що в організованій формі буде змагатися до цієї мети. Як і інші діячки українського життя в сучасну критичну добу відродження, спортова, особливо потрібна нашої підтримки і співпраці.

Українці у вільному світі можуть значно улегшити цю важку боротьбу, що її ведуть наші спортові друзі в Україні. Вказано було б щоб цією нерівною боротьбою зацікавилися наші громадські центри, особливо відповідальні референти спорту при Світовому Конгресі Вільних Українців. Важливим є доводити до відома спортових діячів в країнах вільного світу про бажання українських спортсменів і їхню боротьбу вийти на міжнародну арену, — самостійно. Особливу увагу слід би приділяти для належної інформації Міжнародного Олімпійського Комітету, до якого незабаром звернуться засновники Національного олімпійського комітету України, щоб прийняли в свої ряди нашу Батьківщину.

Колись, в минулому, в цій ділянці дуже успішно виконувала свою працю Український Олімпійський Рух, який навіть добувся того, що прийняття до МОК України, офіційно обговорювала на своєму засіданні Президія. За прийняття України до МОК тоді прихильно висловилися президент А. Бренделл, канцлер МОК О. Масер та представники таких країн, як: ЗСА, Англія, Бельгія, Греція, Швейцарія, Бразилія, Мексика, Австралія, Нігерія, Швеція, Італія й ряд інших.

Сучасні спортові події в Україні зобов'язують українців у вільному світі, відновити цю корисну працю, що її проводив УОРіа ми вже згадали вище, її найкраще може координувати при тісній співпраці з Проводом Української Спортової Центральної Америки і Канади, Світовий Конгрес Вільних Українців. Не виключено, що треба буде створити у вільному світі філію НОК України, найкраще з осідком в котромуся з найбільших міст Канади.

ДЕЩО НЕ ТАК...

У 88-му числі „Свободи“, з 10-го травня, поміщено допис д-ра Юліана Мовчан п.з. „До 75-річчя двох визначних громадян“. Мова в цьому дописі про д-ра Володимира Болдара і про мене. Я, очевидно, сердечно вдячний д-рові Мовчанові за несподівану теплу згадку про мене, за честь, якою мене наділив (питання тільки: чи заслужено), та за накреслення моєї короткої біографії.

З огляду на те, що між біографічними даними трапилися деякі недокладності, вважаю за відповідне їх направити.

Моє рідне село зветься Підберіжці, а не Підберіжці. Дівоче прізвище моєї матері Параскевії — Чинило, а не Хинило. В ЗСА працював я по-різному: був звичайним робітником, був і професором коледжу. Закерпівся на педагогічній праці. Коли йдеться про українське шкільництво, в системі УКА, працював я в ньому від 1951 до 1973 року. Був учителем, кілька років директором „Рідної Школи“ в Баффало, а то й інспектором у цій системі для західної частини стеуну Нью-Йорк. Правда, я був і членом Українського Патріархального Товариства в Баффало, але секретарем цього товариства був я тільки деякий час. Секретарем був я 10 років секретарем Відділу УКА в Баффало (до 1985 року). Перед тим був кількакарним культурно-освітнім референтом цього Відділу, а то й головою (два роки). Тепер я є почесним головою Відділу. Я є член — кореспондент НТШ. В зв'язку з відділом я не можу брати участі у конференціях цього товариства. Але було, що мої, надіслані туди доповіді, читалися. Деяко було помічене у „Записках НТШ“. Більша моя праця про українського поета О. Кобицю чекає там на появу друком.

Накінць зроблю ще одне загальне вже, зауваження вживаний д-ром Мовчаном прикметник „різний“ іноді належало б звужити, а іноді сконкретизувати.

Цим своїм спростуванням я абсолютно не маю наміру дорікати д-рові Мовчанові. Навпаки, я йому щиро вдячний за його добру волю, за його жест. Спростування деякої інформації тому, щоб хтось, колись, як забажає покластися на допис д-ра Мовчана, не повортив неточностей.

Михайло Лоза

колись в тяжких обставинах виховували своїх дітей і тепер маємо лікарів, адвокатів, українських патріотів.

Анна Блонарович

BUSINESS SERVICE

Українська фірма „КАРПАТИ“
ВАСИЛЬ ЧОЛАКА
займається побудовою будинків, переробкою беісментів, кухонь, лазнічок; встановленням центральних опалювальних систем; настановленням картів, помалюванням і обкладання плитками; перекриттям дахів; настановленням опалювальних і м'яких машин.
Повне забезпечення. Оцінка величезної і малюї роботи безплатно.
Тел.: (718) 545-3611

ШКІРНІ

НЕДУГИ

РАК ШКІРИ

ВЕНЕРІЧНІ

ХВОРОБИ

ЗАБИГИ ПРОТИ ВТРАТИ

ВОЛОССЯ

ЗАСТРИКИ COLLAGEN

ЛІКУВАННЯ ЗМОРЩОК

JIM

BARAL, M.D.

ЛІЦЕНЗІЙСВАНІЙ

ДЕРМАТОЛОГ

Центр американської дерматології

(212) 247-1700

210 Central Park South

New York, N.Y.

(bet. 67th & 7th Ave.)

Medicare приймається

Пациєнти приймаються тільки за домовленістю

Працюємо також в суботу

Можете знайти нас скоро в NYNEX Yellow Pages

26 First Avenue

New York, N.Y. 10009

Tel.: (212) 473-3550

СВЕТРИ, ВОВНЯНІ ХУСТИКИ, вишивані жіночі блузок, яскраві об'єкти, подушки, і т. п., килимки, різьба в Арці — ДЕШЕВО.

НА ПРОДАЖ

Продається ХАТА

в Кергонсоні на „Золотій Осені“ — 2 і пів милі від Союзівки

Зайнтересованих прошу звонити: (914) 626-3255.

АВТО на ПРОДАЖ

Добре! Дешево! Голосити до

N. S. CZARTORYSKY

200 East 5th Street — 4 B

New York, N.Y. 10003

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ

ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛІУС НАЙГРО — директор

Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуживание на ЧЕСНО

Our Prices Are Available

Anywhere in New Jersey